U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobců: **a) A. M. S.**, **b) K. K.**, **c)** nezl. **A. B.**, **d)** nezl. **K. R.**, zastoupeni JUDr. Milanem Hulíkem, advokátem se sídlem Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 26. 1. 2010, č. j. OAM-20/ZA-06-ZA12-2010 a č. j. OAM-21/ZA-06-ZA12-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 30. 8. 2010, č. j. 58 Az 3/2010 - 35,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností se žalobci (dále jen „stěžovatelé“) domáhali zrušení shora označeného pravomocného rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci (dále jen „krajský soud“), jímž byly podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuty jejich žaloby proti rozhodnutím Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 26. 1. 2010, č. j. OAM-20/ZA-06-ZA12-2010 a č. j. OAM-21/ZA-06-ZA12-2010; těmito rozhodnutími bylo řízení ve věci jejich žádostí o udělení mezinárodní ochrany zastaveno podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, neboť podané žádosti byly vyhodnoceny jako nepřípustné s tím, že je stěžovatelé podali opakovaně, aniž by uvedli nové

skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jejich vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany [§ 10a písm. e) zákona o azylu].

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS a dostupné též na www.nssoud.cz, stejně jako všechna další citovaná rozhodnutí zdejšího soudu.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V podané kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění stěžovatelé nejprve stručně shrnuli své předchozí řízení ve věci mezinárodní ochrany; dále poznamenali, že dne 14. 1. 2010 podali – stěžovatel a) a stěžovatelka b) jménem svým i svých nezl. dětí - opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, přičemž jako novou skutečnost uvedl stěžovatel a) své členství v kurdské straně Yekiti a z toho vyplývající ohrožení jeho osoby i dalších stěžovatelů v dané věci, jimiž jsou jeho manželka a nezl. děti. Správní orgán to však neshledal jako důvod, pro který by bylo třeba meritorní posouzení opakované žádosti a řízení zastavil, což potvrdil též krajský soud, jehož rozsudek stěžovatelé napadají. Shodně se správním orgánem totiž dospěl k závěru, že uvedená skutečnost, tj. členství ve straně Yekiti, existovala již v době podání předchozí žádosti a stěžovateli a) nic nebránilo, aby ji správnímu orgánu sdělil v prvním řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Proti tomu stěžovatelé brojí a v kasační stížnosti tvrdí, že stěžovatel a) o svém členství ve straně Yekiti informoval při své první výpovědi, ale protože vypovídal do protokolu prostřednictvím tlumočníka, tak jeho vinou nebo nějakým nedorozuměním nebyla daná informace zaznamenána a nyní se stala tato formální chyba základním důvodem pro rozhodnutí žalovaného správního orgánu. Jde přitom o vysvětlitelné nedorozumění, které by nemělo být překážkou pro spravedlivé vyřízení opakované žádosti s tím, že pokud by tomu tak nebylo: „*musel by to žadatel považovat jen za důvod umocňující porušení jeho práva na spravedlivý proces...*“. Pokud by se stěžovatel a) se svojí rodinou vrátil do Sýrie, může dle svého vyjádření najisto počítat s tím, že by byl pronásledován a uvězněn, k čemuž jako důkaz připojil „příkaz k zatčení“. Jeho zatčení a následné uvěznění by se navíc negativně promítlo i v postavení jeho rodiny, o kterou by neměl kdo pečovat a zabezpečit ji; navíc za situace, kdy je jeho manželka osobou bez státní příslušnosti, což zvyšuje možnost jejího ohrožení ať již jí samotné nebo v souvislosti s ohrožením stěžovatele a).

Stěžovatelé proto v závěru kasační stížnosti navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (s tím, že jim má být vyhověno a udělena mezinárodní ochrana podle zákona o azylu).

Z uvedeného je zřejmé, že v souzené věci je předmětem sporu možnost podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, jejímž hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu nové žádosti, která může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávaní opakovaných žádostí; viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65.

Proto, aby bylo možné podat a následně věcně projednat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, je tedy třeba splnění výše naznačených podmínek, které lze dovodit z dikce § 10a písm. e) zákona o azylu a které shodně vycházejí z toho, že v rámci azylového řízení existují dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Jak již Nejvyšší správní soud vyslovil ve svém rozsudku ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 - 86: „*zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí.*“

V tomto ohledu lze tudíž konstatovat, že pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, aniž by mu v tom bránil nějaký objektivní důvod, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tento obecný závěr vyplývající z citované judikatury Nejvyššího správního soudu přitom dopadá i na nyní projednávanou věc, neboť členství ve straně Yekiti nebylo stěžovatelem a) v prvním řízení tvrzeno, ačkoli tomu tak být mohlo (viz dále).

Pokud jde o námitku obsaženou v kasační stížnosti, dle které stěžovatel a) své členství ve straně Yekiti uváděl, což nebylo zaznamenáno (vinou tlumočníka či jiným nedorozuměním), konstatuje Nejvyšší správní soud, že tato byla uplatněna až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, a proto tvoří nepřípustné novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s., ke kterému se nepřihlíží. Navíc se tato námitka jeví jako značně účelová, neboť je zřejmé, že mohla být uplatněna dříve, v podstatě hned při podání opakované žádosti; nic takového ovšem stěžovatel a) neučinil, naopak v opakované žádosti zcela v rozporu s tvrzením v kasační stížnosti přiznal, že v předchozím řízení nic o svém členství ve straně Yekiti neuvedl, protože o něm neměl žádné potvrzení s tím, že: „*... přes pobočku v Německu jsem teprve získal toto potvrzení 5. 6. 2006. A také ze strachu, že kdybych o tom mluvil, měl bych větší potíže při návratu do Sýrie*“.

Z uvedeného tedy plyne jasná nekonzistentnost a účelovost tvrzení stěžovatele a), která významně snižuje míru jeho věrohodnosti ohledně důvodů pro podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany; na to ostatně upozornil již správní orgán ve svém rozhodnutí s tím, že se stěžovatel a) zřejmě snaží důvody své v pořadí druhé žádosti učinit přijatelnými ve vztahu k relevantním ustanovením zákona o azylu. V této souvislosti je třeba též poznamenat, že žadateli o udělení mezinárodní ochrany je během řízení poskytnut bezplatně tlumočník (za tímto účelem také činí prohlášení o jazyce) a má také možnost vlastnoručně vypsat všechny autentické důvody, které ho přiměly opustit vlast a podat žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky. To však stěžovatel a) neučinil, jak ostatně sám uvedl v opakované žádosti a následně popřel v kasační stížnosti.

Věrohodnost tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu (jedno, zda v pořadí první žádosti či v opakované žádosti) je přitom svým způsobem neuralgickým bodem celého procesu rozhodování, neboť zcela zásadním způsobem ovlivňuje další postup ve věci, jakož i její konečný výsledek. Žadatel je proto povinen poskytovat nezbytnou součinnost a uvádět pravdivé a úplné informace, na jejichž základě pak správní orgán zjišťuje podklady pro posouzení věci a vydání rozhodnutí (§ 49a zákona o azylu). Je to právě sám žadatel, kdo svojí výpovědí vytváří základní rámec tohoto posouzení a v tomto směru ho stíhá břemeno tvrzení, jež je dále ve vzájemné interakci se správním orgánem rozvíjeno a doplněno i břemenem důkazním; to je již rozloženo mezi žadatele a správní orgán.

Ohledně věrohodnosti tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svůj rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, v němž uvádí, že „*... není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují*“. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, www.nssoud.cz).

V daném případě tomu tak ovšem nebylo a v tomto směru je třeba nazírat též na „příkaz k zatčení“ připojený až ke kasační stížnosti. Z daného příkazu ani z kasační stížnosti není vůbec jasné, k čemu se má vztahovat; zda se týká nově tvrzeného členství stěžovatele a) ve straně Yekiti nebo jeho problémů v souvislosti s nepokoji v Kámišlí v roce 2004, které byly předmětem posuzování při jeho první žádosti, která byla meritorně zamítnuta (k tomu blíže viz usnesení zdejšího soudu ze dne 17. 4. 2008, č. j. 9 Azs 5/2008 - 98), příp. něčeho dalšího. V kasační stížnosti není obsaženo ani jakékoli další vysvětlení či souvislosti, které by odpovídaly zmíněnému břemenu tvrzení a které by se týkaly toho, jak byl daný příkaz k zatčení získán, proč nebyl tvrzen a doložen dříve atd. Stěžovatel a) se ve své opakované žádosti o žádném takovém příkazu nezmínil, tvrdil, že je členem strany Yekiti, což v původním řízení neuvedl, neboť o tom neměl žádné potvrzení a měl obavu, že by z toho důvodu měl větší potíže při návratu do Sýrie.

K tomu zdejší soud považuje za vhodné připomenout, že v souladu s pravidly na ochranu osob, které požádaly o mezinárodní ochranu, by se o jejich žádosti (a tím spíš ani o jejich konkrétních důvodech) neměla země původu vůbec dovědět, jakkoli jistě nelze vyloučit, že při návratu do země původu budou na důvody svého pobytu v zahraničí dotazovány. Současně je třeba opětovně poznamenat, že z hlediska žadatele je primární naplnění břemena tvrzení, a proto stěžovatel a) v původní žádosti měl a mohl tvrdit své členství ve straně Yekiti, pokud tomu tak opravdu je, i když o tom v danou chvíli neměl žádný důkaz; jak již bylo naznačeno shora, břemeno důkazní se dělí mezi žadatele a správní orgán a není výjimkou, kdy správní orgán rozhoduje i za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani správní orgán schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení jeho věrohodnosti, která byla v souzené věci zpochybněna.

V kasační stížnosti stěžovatel tvrdí, že se o svém členství ve straně Yekiti v původní žádosti zmínil, naopak ve své opakované žádosti výslovně uvedl, že se o této skutečnosti v původní žádosti nezmínil. Navíc v opakované žádosti neuváděl žádné konkrétní skutečnosti, které by nasvědčovaly zatčení jeho osoby, jak se v kasační stížnosti nyní snaží prokázat pomocí přiloženého příkazu k zatčení. Taktéž v žalobě nic konkrétního ve vztahu k zatčení své osoby neuváděl, pouze velmi obecně poukazoval na zákaz spolupráce se jmenovanou stranou a na obavu ze svého návratu. Tato tvrzení přitom v průběhu řízení před krajským soudem mohl přesvědčivě a autenticky rozvést a doplnit mj. právě předložením předmětného příkazu k zatčení; ten je datován dnem 13. 7. 2009, překlad z arabského do českého jazyka byl učiněn dne 17. 2. 2010 a řízení před krajským soudem bylo ukončeno napadeným rozsudkem až dne 30. 8. 2010.

Co se týče stěžovatelky b) a jejího postavení jako osoby bez státní příslušnosti, připomíná Nejvyšší správní soud, že ve své opakované žádosti žádné nové důvody či zjištění ke své osobě neuvedla, poukázala opět pouze na své neuspokojivé postavení v zemi původu. Otázka jejího postavení jako osoby kurdské národnosti bez syrského státního občanství (ajanib) přitom již byla jednou posuzována s tím závěrem, že toto není bez dalšího důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany; v podrobnostech viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2009, č. j. 9 Azs 38/2009 - 92. Rovněž v případě nezl. dětí stěžovatelů a) a b) již Nejvyšší správní soud opakovaně rozhodoval a odkazuje proto ve stručnosti na svá usnesení ze dne 17. 4. 2008, č. j. 9 Azs 5/2008 - 98, a ze dne 4. 11. 2009, č. j. 9 Azs 37/2009 - 89, a na rozsudek ze dne 5. 11. 2009, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57, publikovaný pod č. 1943/2009 Sb. NSS.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2011

JUDr. Radan Malík
předseda senátu